

HOTĂRÂREA nr.1-362/2024
privind avizarea proiectului de lege cu privire la Curtea Constituțională

6 noiembrie 2024

municipiul Chișinău

Examinând proiectul de lege cu privire la Curtea Constituțională, audiind informația prezentată de către doamna Aliona Nesterov, Consiliul Superior al Procurorilor –

C O N S T A T Ă :

Pe rolul Consiliului Superior al Procurorilor se află, pentru examinare, demersul secretarului de stat al Ministerului Justiției, Eduard Serbenco, prin care s-a solicitat avizarea repetată a proiectului de lege cu privire la Curtea Constituțională.

Proiectul de lege în speță a fost elaborat de către Ministerul Justiției, fiind anunțat la ședința secretarilor de stat din data de 29.04.2024 și înregistrat cu numărul unic 372/MJ/2024.

În contextul demersului de reavizare, se reține că în cadrul procedurii avizării inițiale, opinia instituțională a Consiliului Superior al Procurorilor nu a fost cooptată, motiv din care proiectul de lege cu privire la Curtea Constituțională (*în continuare – proiect 372/MJ/2024*), constituie, pentru prima dată, obiect de examinare al unei hotărâri.

Potrivit notei de fundamentare la proiectul 372/MJ/2024, scopul acestuia constă în comasarea reglementărilor Legii nr.317/1994 cu privire la Curtea Constituțională cu prevederile Codului jurisdicției constituționale nr.502/1995, într-un singur act legislativ, având în vedere caracterul redundant și confuz al cadrului regulator actual, ce nu răspunde cerinței calității actelor normative din perspectiva asigurării unicității reglementărilor și evitarea paralelismelor în legislație.

Suplimentar, se notează că instituirea unui singur cadru legislativ de organizare și funcționare a Curții Constituționale constituie, inclusiv, un obiectiv reflectat în documente de politici naționale,¹ fiind setată acțiunea de „Elaborare/adoptare a legii cu privire la Curtea Constituțională în versiune nouă (*comasarea Legii cu privire la Curtea Constituțională și a Codului jurisdicției constituționale*)”.

Astfel, prevederile proiectului 372/MJ/2024 urmărește realizarea următoarelor finalități:

- reglementarea unitară a modului de organizare și funcționare a Înalțului For Constituțional;
- oferirea unei autonomii mai largi Curții Constituționale în reglementarea procedurilor interne, inclusiv privind realizarea activității jurisdicționale;
- păstrarea garanțiilor judecătorilor și Curții Constituționale consacrate deja de cadrul normativ în vigoare;
- îmbunătățirea unor instituții precum: regimul incompatibilităților și restricțiilor în exercitarea funcției de judecător constituțional, mecanismul de

---

¹ Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025, aprobat prin Legea nr.211/2021 (acțiunea 1.1.5 litera b) obiectiv.1.1 din Direcția strategică I); Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.829/2023 (acțiunea nr. 3 din Clusterul I Criteriul politic); Planul de Acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.887/2023 (acțiunea nr. 208)

responsabilizare a judecătorilor Curții, precum și de completare a vacanței funcției.

Potrivit conceptului actului normativ expus, proiectul 372/MJ/2024 este structurat în 7 capitole și 52 de articole, în cuprinsul cărora este reglementat:

- statutul Curții Constituționale;
- competența materială și limitele de competență; •
- organizarea Curții Constituționale;
- criteriile de eligibilitate și modul de selectare a candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale;
- obligațiile, garanțiile de independență și răspunderea disciplinară a judecătorilor Curții Constituționale;
- activitatea jurisdicțională și actele Curții Constituționale;
- asigurarea activității Curții Constituționale.

Analizând cu prudență și interes profesional conținutul normativ al proiectului 372/MJ/2024, Consiliul Superior al Procurorilor susține conceptual necesitatea adoptării acestora, cu următoarele recomandări.

In concreto, potrivit art.25 alin. (1) din proiect, sunt enumerați exhaustiv subiecții cu drept de sesizare a Înaltei Curți, printre care nu se regăsește și organul de autoadministrare al procurorilor, aspect care ar putea trezi unele îngrijorări din perspectiva realizării competențelor instituționale.

În arhitectura autorităților statale, Consiliul Superior al Procurorilor este o autoritate de nivel constituțional și în accepțiunea art.125¹ alin.(1) și (3) din Constituție, este garantul independenței și imparțialității procurorilor. Misiunea constituțională a organului de autoadministrare al procurorilor este să asigure numirea, transferul, promovarea în funcție și aplicarea măsurilor disciplinare față de procurori.

Potrivit prevederilor art.68 alin.(1) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, Consiliul Superior al Procurorilor este un organ independent, cu statut de persoană juridică, format în vederea participării la procesul de constituire, funcționare și asigurare a autoadministrării sistemului Procuraturii.

Astfel, dacă în exercitarea mandatului, Consiliul Superior al Procurorilor ar avea dubii serioase referitoare la neconstituționalitatea unor prevederi normative ce reglementează activitatea sistemului Procuraturii și/sau competențele sale legale, omisiunea investirii cu dreptul de a sesiza Înalta Curte, creează circumstanțe care ar constrânge Consiliul să se adreseze Procurorului General, în acest sens. Or, potrivit prescripțiilor normative din proiect, printre subiecții legali din domeniul Procuraturii autorizați cu dreptul de sesizare a Înaltei Curți, se regăsește Procurorul General, dar nu și Consiliul Superior al Procurorilor.

Adică, în esență, atunci când Consiliul Superior al Procurorilor ar considera rezonabilă și justificată sesizarea instanței de jurisdicție constituțională, ar trebui să solicite aportul Procurorului General în acest sens, care nu este obligat în mod automat să intermedieze solicitarea înaintată, aceasta fiind lăsată la discreția sa.

Prin urmare, prevederile cadrului normativ pe această dimensiune, ar putea institui premise ce ar fi în măsură să afecteze realizarea plenipotențiară a misiunii constituționale a Consiliului Superior al Procurorilor – cea de garant al independenței și imparțialității procurorilor.

Pentru soluționarea problemei expuse, propunem includerea Consiliului Superior al Procurorilor în lista subiecților cu drept sesizare a Curții Constituționale. Soluția propusă vine să rezolve eventualele probleme, ce ar putea apărea în procedura

de sesizare a Curții Constituționale, în cazul unor potențiale prevederi neconstituționale cu riscul de a afecta activitatea sistemului Procuraturii sau competențele funcționale ale Consiliului. Prin acordarea dreptului Consiliului Superior al Procurorilor de a sesiza direct, fără intermediari, Înalta Curte, atunci când se consideră necesar, se va fortifica, de facto, poziția sa de autoritate de rang constituțional, format în vederea participării la procesul de constituire, funcționare și asigurare a autoadministrării sistemului Procuraturii.

În susținerea soluției propuse, sunt considerate relevante constatările Curții Constituționale expuse în Adresa nr.2 de la Hotărârea nr.28/2017, referitoare la necesitatea includerii Consiliului Superior al Magistraturii în lista subiecților cu drept de sesizare a instanței de jurisdicție constituțională, care urmează a fi aplicate, *mutatis mutandis* și față de Consiliul Superior al Procurorilor.

Astfel, pe această dimensiune Curtea Constituțională a menționat că, *în timp ce reprezentanții puterii executive și legislative sunt subiecți cu drept de sesizare, Consiliul Superior al Magistraturii nu dispune de acest drept, deși este autoritatea de autoadministrare judecătorească și de garant al independenței puterii judecătorești.*

Pentru aceste motive, Curtea consideră necesar ca Parlamentul să completeze Legea cu privire la Curtea Constituțională în vederea atribuirii Consiliului Superior al Magistraturii a dreptului de sesizare a Curții Constituționale.

Având în vedere principiul cooperării loiale a puterilor în stat și a echilibrului instituțional, cunoscut astăzi sub denumirea „checks and balances” care [...] stă la baza democrației și presupune echilibrul puterilor și controlul lor reciproc, astfel încât puterile statale să aibă aproximativ aceeași pondere, adică să fie echilibrate, pentru a se putea limita reciproc, evitând astfel ca puterea statală să fie folosită în mod abuziv, considerăm oportună modificarea cadrului legal, în vederea acordării dreptului Consiliului Superior al Procurorilor de a sesiza Curtea Constituțională, în cazurile ce justifică o asemenea intervenție.

Mai mult, potrivit sintezei obiecțiilor și propunerilor la proiectul 372/MJ/2024, observăm că aceeași soluție este susținută și de către Procuratura Generală, fiind expusă în opinia formulată la etapa avizării inițiale. Însă, propunerea în speță nu a fost acceptată de autorul proiectului, fiind respinsă prin invocarea argumentului referitor la competența Procurorului General de a sesiza Curtea Constituțională.

Analizând justificarea autorului proiectului aferent propunerii în speță, constatăm că aceasta nu poate fi susținută din considerentul că, potrivit alineatului (2) din art.25 din proiect, subiecții pot depune sesizări în probleme ce țin de competența lor, cu unele excepții. Adică, o sesizare a cărei titular este Procurorul General, ce ar viza probleme de neconstituționalitate pe dimensiunea atribuțiilor exclusive ale Consiliului, cum ar fi: statutul de procuror, garanțiilor de independentă și imparțialitate ale procurorilor, cariera și răspunderea disciplinară a acestora, *a priori*, ar urma să fie declarată inadmisibilă, or autorul sesizării și-ar depăși în mod evident competențele legale.

În acest registru contextual, reiterăm că din perspectiva normelor constituționale, atât instituția Procuraturii, Procurorul General, cât și Consiliul Superior al Procurorilor, sunt reglementate prin prevederi distincte. În cadrul autorității judecătorești Procuratura este o instituție publică autonomă care, în procedurile penale și în alte proceduri prevăzute de lege, contribuie la respectarea ordinii de drept, efectuarea justiției, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și ale societății.

Procurorul General exercită competențele legale expres stabilite în art.11 din

Legea nr.3/2016, iar Consiliul Superior al Procurorilor, în calitate de organ independent, își realizează atribuțiile statuate în art.70 din aceeași lege. Este de notorietate, că pentru o administrare a sistemului Procuraturii în sensul legii, colaborarea dintre Procurorul General, în calitate de manager superior al instituției și Consiliul Superior al Procurorilor, ca organ de autoadministrare al procurorilor, este evidentă și absolut necesară, însă nu din perspectiva suprapunerii sau preluării de competențe, ci mai degrabă ca un mecanism al contrabalanței în vederea obținerii echilibrului între împuternicirile cu care au fost investite.

Prin urmare, posibilitatea intermedierei de Procurorul General a unei sesizări exclusiv circumscrisă apanajului Consiliului Superior al Procurorilor, ar altera esența și natura juridică a unei adresări în sensul proiectului de lege examinat.

Cu titlu general de informare, notăm că propunerea de a include Consiliul Superior al Procurorilor în lista subiecților cu drept de sesizare a Curții Constituționale a constituit obiect al unui proiect de *lege ferenda* elaborat în acest sens, care a fost transmis Ministerului Justiției, pentru promovare, potrivit procedurilor de legiferare.²

Pe cale de consecință, evaluând din perspectiva competențelor constituționale proiectul de lege cu privire la Curtea Constituțională, înregistrat cu numărul unic 372/MJ/2024, Consiliul Superior al Procurorilor avizează proiectul de referință, cu luarea în considerare a recomandărilor expuse în prezenta hotărâre.

Având în vedere argumentele expuse, în temeiul prevederilor art.70 alin.(1) lit.u) art.77 din Legea nr.3/2016, pct.4.1, secțiunea VI, lit.c) din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, aprobat prin Hotărârea nr.12-225/16 din 14.09.2016, Consiliul Superior al Procurorilor –

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. A aviza proiectul de lege cu privire la Curtea Constituțională, înregistrat cu numărul unic 372/MJ/2024, cu prezentarea punctului de vedere, astfel după cum a fost formulat în partea descriptivă a prezentei hotărâri.

2. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, www.csp.md, directoriile *Hotărâri* și *Transparența*.

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Dumitru OBADĂ

---

² Proiect de lege de modificare a unor acte normative (*Consiliul Superior al Procurorilor – subiect de sesizare a Curții Constituționale*) transmis Ministerului Justiției prin scrisoarea nr.5/1-01d/2024-1526din 25.07.2024